

ประเด็น เศรษฐกิจ ฉบับที่ C23 16 เมษายน 68 วิทยาลัยการทัพบก	
ประเด็น นโยบายภาษีนำเข้า (tariffs)	นโยบายภาษีนำเข้าภายใต้ทรมป์: เครื่องมือเจรจาในยุคโลกาภิวัตน์
ประเด็นสำคัญ	- William McKinley จุดกำเนิดของแนวคิด “สาม R” - ข้อจำกัดของ “สาม R” ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ - กลยุทธ์ HML และการเจรจาผ่านความปั่นป่วน - การตอบโต้ของจีน - นโยบายภาษีนำเข้ากับแนวคิด “การเสื่อมถอยอย่างมีระบบ”

นโยบายภาษีนำเข้า (tariffs) ภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งได้ฟื้นฟูนโยบาย “America First” ถูกใช้เป็นกลไกสำคัญทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง แนวทางดังกล่าวสะท้อนลักษณะของ “ชาตินิยมเศรษฐกิจ” (Economic Nationalism) ซึ่งหมายถึงนโยบายที่เน้นการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการแข่งขันจากต่างชาติ โดยใช้เครื่องมือ เช่น ภาษีนำเข้า มาตรการกีดกันทางการค้า และการอุดหนุนภาคการผลิตภายในประเทศ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและลดการพึ่งพาการนำเข้า

ทรัมป์ไม่เพียงนำภาษีนำเข้ากลับมาใช้ในเชิงเครื่องมือทางการค้าเท่านั้น แต่ยังกล่าวอ้างถึงอดีตประธานาธิบดีวิลเลียม แมคคินลีย์ (William McKinley) อย่างเปิดเผย เพื่อสร้าง “ความชอบธรรม” (legitimacy) ทางประวัติศาสตร์ให้กับนโยบายของตนในโลกยุคใหม่

William McKinley และจุดกำเนิดของแนวคิด “สาม R” อดีตประธานาธิบดีวิลเลียม แมคคินลีย์ (William McKinley) ซึ่งได้รับสมญานามว่าเป็น “ราชาแห่งภาษีนำเข้า” (Tariff King) มีบทบาทสำคัญในการผลักดันนโยบายภาษีศุลกากรเพื่อปกป้องผลประโยชน์ภายในประเทศในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ผ่านกรอบแนวคิด “สาม R” ได้แก่:

- **Revenue (รายได้):** ภาษีนำเข้าเป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐก่อนการจัดเก็บภาษีเงินได้ โดยมีการเสนอให้อัตราภาษีสูงเพื่อควบคุมการนำเข้า ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ Laffer Curve

- **Restriction (การจำกัดการนำเข้า):** ใช้ภาษีเพื่อสร้างกำแพงกีดกันสินค้า เช่น กรณีอุตสาหกรรมแผ่นดีบุก ซึ่งเติบโตขึ้นได้ด้วยการคุ้มครองทางภาษี

- **Reciprocity (การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางการค้า):** ลดภาษีเพื่อเจรจาเปิดตลาดกับประเทศคู่ค้า แนวทางนี้วางรากฐานให้กับความตกลงทางการค้าทวิภาคีในศตวรรษที่ 20

แต่แนวคิดนี้ก็มีข้อจำกัดในบริบทปัจจุบันที่มีห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศซับซ้อน และเป้าหมายทั้งสามมักขัดแย้งกันในเชิงปฏิบัติ

ข้อจำกัดของ “สาม R” ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ภายใต้บริบทของโลกาภิวัตน์ สินค้าหนึ่งชิ้นอาจมีส่วนประกอบจากหลายประเทศ เช่น ชิปอิเล็กทรอนิกส์ที่ผลิตในไต้หวัน ออกแบบในสหรัฐฯ และประกอบในเวียดนาม การเก็บภาษีต่อประเทศหนึ่งจึงอาจกระทบทั้งห่วงโซ่ ไม่เฉพาะแค่ประเทศเป้าหมาย แต่รวมถึงผู้ผลิตและผู้บริโภคในประเทศตนเองด้วย

นอกจากนี้ การขึ้นภาษีเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมอาจลดรายได้รัฐ (จากการนำเข้าที่ลดลง) และ การใช้การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ (Reciprocity) อาจทำให้สินค้าต่างชาติเข้ามาแข่งกับผู้ผลิตภายในประเทศเอง เป็นภาวะ “Trade-off” ทางนโยบายที่ต้องเลือกระหว่างเป้าหมายที่ไม่สามารถบรรลุพร้อมกัน

กลยุทธ์ HML และการเจรจาผ่านความปั่นป่วน หนึ่งในกลยุทธ์ที่สะท้อนถึงความซับซ้อนและพลวัตของนโยบายการค้าสหรัฐฯ ของทรัมป์ในปี 2025 คือการประยุกต์ใช้แนวทางภาษีนำเข้าในรูปแบบที่มีลักษณะเชิงยุทธศาสตร์อย่างเด่นชัด ผ่านกรอบความคิดที่เรียกว่า “HML – High, Medium, Low” ซึ่งเป็นการแบ่งระดับของประเทศคู่ค้าตามลำดับความสำคัญและท่าทีในการเจรจาต่อรองของสหรัฐฯ

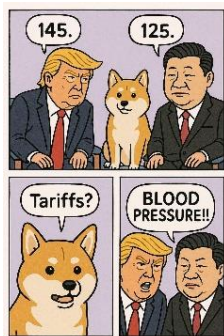
กลยุทธ์นี้มีจุดเด่นอยู่ที่การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรที่แตกต่างกันกับแต่ละประเทศ โดยพิจารณาจากมิติทางเศรษฐกิจและภูมิรัฐศาสตร์เป็นสำคัญ กลุ่มประเทศที่ถูกจัดให้อยู่ในระดับ “High” ได้แก่ จีน ซึ่งถูกเก็บภาษีนำเข้าสูงถึงร้อยละ 125 ซึ่งนับเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุดในยุคปัจจุบัน รองลงมาคือกลุ่ม “Medium” เช่น เวียดนาม ที่ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 46 และกลุ่ม “Low” ซึ่งรวมถึงพันธมิตรบางประเทศ เช่น ไทยและญี่ปุ่น ที่ได้รับการยกเว้นหรือเลื่อนการจัดเก็บภาษีออกไปชั่วคราว

ยุทธศาสตร์นี้ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการเรียกเก็บรายได้หรือการจำกัดการนำเข้า แต่สะท้อนถึงการใช้นโยบายในฐานเครื่องมือทางการทูตแบบใหม่ ซึ่งทรัมป์นำมาใช้เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองของสหรัฐฯ ในเวทีการค้าโลก ลักษณะของการดำเนินนโยบายในรูปแบบนี้จึงได้รับการขนานนามว่าเป็น “การเจรจาผ่านความปั่นป่วน” (Negotiation by Chaos) ซึ่งหมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ผ่านการประกาศขึ้นภาษีอย่างแข็งกร้าว แล้วผ่อนปรนภายหลังอย่างไม่คาดเดาได้

ความไม่แน่นอนเชิงนโยบายที่เกิดจากกลยุทธ์นี้ก่อให้เกิดแรงกดดันอย่างสูงต่อประเทศคู่ค้า ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาใหม่ถึงท่าทีในการทำข้อตกลงกับสหรัฐฯ โดยไม่อาจใช้การคาดการณ์ตามกรอบความสัมพันธ์เดิมได้อีกต่อไป แม้ว่าการขึ้นภาษีจะไม่ได้มีผลบังคับใช้อย่างสมบูรณ์ในทุกกรณี แต่ความไม่แน่นอนที่ถูกสร้างขึ้นโดยเจตนา นั้น กลับมีอำนาจมากพอที่จะบังคับให้หลายประเทศต้อง “เข้าสู่โต๊ะเจรจา” อย่างไม่มีทางเลือก

การตอบโต้ของจีน ท่ามกลางความตึงเครียดจากมาตรการภาษีนำเข้าที่สหรัฐฯ ใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มอำนาจต่อรอง จีนในฐานะคู่แข่งเชิงยุทธศาสตร์ก็ไม่ได้อยู่เฉย หากแต่ตอบโต้กลับด้วยมาตรการที่มีนัยเชิงโครงสร้างลึกซึ้ง ทั้งในมิติการเงินและเทคโนโลยี

หนึ่งในมาตรการสำคัญของจีนคือการทยอยลดการถือครองพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาเสถียรภาพของค่าเงินดอลลาร์และต้นทุนทางการเงินของรัฐบาลสหรัฐฯ การลดการถือครองดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ และก่อให้เกิดแรงสั่นสะเทือนในตลาดการเงินโลก

นอกจากนั้น จีนยังได้ใช้การควบคุมการส่งออกแร่หายาก (rare earths) ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญต่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ไฟฟ้า และระบบอาวุธขั้นสูงของสหรัฐฯ และพันธมิตร

มาตรการนี้ไม่เพียงกระทบสหรัฐฯ โดยตรง หากแต่ยังส่งผลกระทบในวงกว้างไปยังพันธมิตรของสหรัฐฯ โดยเฉพาะประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และยุโรปที่พึ่งพาห่วงโซ่อุปทานจากจีนในระดับสูง

ท่ามกลางการดำเนินนโยบายภาษีนำเข้าที่ผันผวนและคาดเดาไม่ได้ มีข้อสังเกตจากทั้งนักเศรษฐศาสตร์และนักลงทุนในตลาดทุนว่า พฤติกรรมการ “ขึ้นภาษี-ถอยภาษี” อย่างไม่แน่นอนของรัฐบาลสหรัฐฯ ภายใต้การนำของทรัมป์ อาจเปิดช่องให้กลุ่มผู้มีอิทธิพลภายในสามารถใช้ข้อมูลล่วงหน้าในการเก็งกำไรในตลาดหุ้นได้

ตัวอย่างของกลไกเช่นนี้ ได้แก่ การเข้าซื้อหุ้นในกลุ่มเทคโนโลยีในช่วงที่ตลาดปรับตัวลดลงจากข่าวการขึ้นภาษี และการขายทำกำไรทันทีที่มีข่าวการผ่อนปรนมาตรการออกมาในภายหลัง ซึ่งหากเป็นไปตามข้อสังเกตนี้ ย่อมแสดงให้เห็นถึงการใช้อย่าง “นโยบายเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเฉพาะ” มากกว่าการกำหนดนโยบายเพื่อเสถียรภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม

ขณะเดียวกัน ก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ว่า นโยบายภาษีนำเข้าในบางกรณีอาจ ถูกใช้เพื่อเอื้อประโยชน์แก่กลุ่มทุนหรือผู้บริหารทางการเมือง มากกว่าผลประโยชน์ของสาธารณะ ตัวอย่างที่น่าสนใจคือคำวิจารณ์ของวุฒิสมาชิก Chris Murphy ซึ่งกล่าวหาว่า การที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ยกเลิกภาษีนำเข้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในปี 2025 ไม่ได้เกิดจากความต้องการสร้างงานหรือกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่เป็นการตอบแทนซีอีโอที่บริจาคเงินสนับสนุนแคมเปญเลือกตั้งของเขา และเปิดทางให้กลุ่มล็อบบี้สตั๊ดที่มีความใกล้ชิดกับฝ่ายบริหารสามารถแทรกแซงนโยบายได้โดยตรง

แม้จะยังไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน แต่รูปแบบพฤติกรรมของนโยบายและการตอบสนองของตลาดที่สัมพันธ์กันอย่างผิดปกติ ทำให้เกิดคำถามถึงความโปร่งใสและวัตถุประสงค์เบื้องหลังของนโยบายภาษีที่ควรจะเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประเทศ

นโยบายภาษีนำเข้ากับแนวคิด “การเสื่อมถอยอย่างมีระบบ” (Managed Decline) ภายใต้

ฉากหน้าแห่งความแข็งแกร่งของนโยบายภาษีนำเข้า มีมุมมองหนึ่งที่เสนอว่า สิ่งที่สหรัฐฯ กำลังดำเนินอยู่นั้น อาจไม่ใช่เพียงความพยายามฟื้นฟูอุตสาหกรรมในประเทศ หรือการตอบโต้ประเทศคู่ค้าในเชิงเศรษฐกิจ หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ที่ลึกกว่านั้น ซึ่งอาจเรียกว่า “การเสื่อมถอยอย่างมีระบบ” (Managed Decline)

แนวคิดดังกล่าวสะท้อนความเข้าใจว่า สหรัฐอเมริกาในฐานะมหาอำนาจเก่ากำลังเผชิญกับความท้าทายทางโครงสร้าง ทั้งในด้านหนี้สาธารณะ ความสามารถในการแข่งขันระยะยาว และการรักษาบทบาทนำในระบบเศรษฐกิจโลก ดังนั้น นโยบายภาษีนำเข้าที่ดูเหมือนเป็นมาตรการเชิงรุก อาจเป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนผ่านอำนาจในระดับโลกอย่างมีแบบแผนมากกว่าการต่อสู้แบบเปิดหน้าทางเศรษฐกิจ

ในเชิงยุทธศาสตร์สามารถตีความได้ว่า ยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วยสามมิติหลักที่เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ได้แก่

ประการแรก การลดค่าเงินดอลลาร์โดยทางอ้อม ซึ่งไม่ใช่การแทรกแซงค่าเงินอย่างเปิดเผย แต่เป็นผลลัพธ์ที่ตามมาจากความไม่แน่นอนทางนโยบาย การขาดดุลงบประมาณ และความผันผวนทาง

การค้า โดยค่าเงินดอลลาร์ที่อ่อนลงช่วยให้สินค้าส่งออกของสหรัฐฯ มีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น และลดภาระดอกเบี้ยในหนี้ต่างประเทศที่เป็นสกุลเงินดอลลาร์

ประการที่สอง การใช้ภาชีนำเข้าเป็นเครื่องมือเพื่อเปลี่ยนสมดุลของการผลิตจากต่างประเทศกลับมาสู่ภายในประเทศ โดยพยายาม “บังคับ” ให้บริษัทสหรัฐฯ หรือบริษัทข้ามชาติบางส่วนย้ายฐานการผลิตกลับบ้าน แม้จะต้องแลกกับต้นทุนระยะสั้นที่สูงขึ้น ทั้งในด้านเงินเฟ้อหรือราคาสินค้าในประเทศ

ประการที่สาม การใช้ภาชีเป็นเครื่องมือทางการทูตเพื่อตึงประเทศต่าง ๆ เข้าสู่โต๊ะเจรจาใหม่ภายใต้กติกาที่สหรัฐฯ เป็นผู้กำหนด แนวคิดนี้สอดคล้องกับกลยุทธ์ “เจรจาผ่านความปั่นป่วน” ที่ทรัมป์ใช้ในการกดดันคู่ค้า โดยสร้างความไม่แน่นอนจนคู่ค้าไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเจรจาได้ แม้จะไม่เห็นด้วยกับอัตราภาชีที่ประกาศไว้ก็ตาม

ทั้งสามมิตินี้จึงไม่ใช่เพียงผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจจากการใช้ภาชีนำเข้า แต่คือกลไกสำคัญของกระบวนการปรับตัวเชิงระบบ ซึ่งพยายามชะลอแรงเสถียรของอำนาจทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ พร้อมทั้งกำหนดทิศทางใหม่ของระเบียบเศรษฐกิจโลกในศตวรรษที่ 21

นโยบายภาชีนำเข้าของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ในปี 2025 ไม่ได้เป็นเพียงมาตรการทางเศรษฐกิจในความหมายแบบดั้งเดิม หากแต่สะท้อนถึงการเปลี่ยนบทบาทของภาชีศุลกากรจากเครื่องมือเชิงรายได้ กลายเป็นกลยุทธ์ทางภูมิรัฐศาสตร์และยุทธศาสตร์การเจรจาในระดับโลก ภายใต้แนวคิด “ชาตินิยมเศรษฐกิจ” ที่ฟื้นฟูจากอดีตของประธานาธิบดีวิลเลียม แมคคินลีย์ ทรัมป์ได้นำแนวทาง “สาม R” มาปรับใช้ในบริบทที่ซับซ้อนของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีห่วงโซ่อุปทานพัวพันกันข้ามพรมแดน

การใช้กลยุทธ์ HML และ “การเจรจาผ่านความปั่นป่วน” ทำให้ภาชีนำเข้าไม่เพียงเป็นเครื่องมือควบคุมการค้า แต่ยังกลายเป็นกลไกสร้างอำนาจต่อรอง และแรงกดดันทางการทูตอย่างมีนัยสำคัญ การตอบโต้ของจีน ทั้งการลดถือครองพันธบัตรสหรัฐฯ และจำกัดแร่หายาก ตลอดจนความเปราะบางที่ฝังลึกในโครงสร้างเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน

ขณะเดียวกัน มีข้อกังขาว่านโยบายภาชีอาจถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะกลุ่ม เช่น การเก็งกำไรในตลาดหุ้น ซึ่งทำให้เกิดข้อวิจารณ์ถึงความไม่โปร่งใสและการใช้เครื่องมือรัฐเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม

ท้ายที่สุด แนวนโยบายทั้งหมดอาจสะท้อนสิ่งที่ลึกซึ้งยิ่งกว่าคือ ความพยายามของสหรัฐฯ ในการบริหารจัดการ “การเสื่อมถอยอย่างมีระบบ” (Managed Decline) ท่ามกลางภาระหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้น การสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขัน และแรงต้านจากระเบียบเศรษฐกิจโลกที่ไม่เอื้อประโยชน์เช่นเดิม ภาชีนำเข้าจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้าง ที่ไม่ได้มุ่งหวังเพียงชัยชนะทางการค้า แต่เป็นความพยายามกำหนดระเบียบโลกใหม่ในแบบที่สหรัฐฯ ยังคงถือไพ่บนโต๊ะเจรจา

พ.อ.หญิง นवलสมร จรวงษ์

อจ.ทก.วทป.

แหล่งอ้างอิง

1. YouTube. (n.d.). *[Title of video]* [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=svktRVVNJO8>
2. More Perfect Union. (2024, February 15). *Tariffs and trade: Trump's economic playbook explained* [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=iK5dpPzjaPA>
3. Masterson, W. (2025, February). *Tariffs explained to MAGA by a professional importer/exporter* [Video]. YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=xwZT_nisxsQ
4. Murphy, C. [@ChrisMurphyCT]. (2025, April 14). *Let me explain to you why Donald Trump just lifted the tariffs on electronics. It has nothing to do with creating jobs. It's just about rewarding CEOs who donate to Trump and flood Washington with lobbyists* [Post]. X.
<https://x.com/ChrisMurphyCT/status/1911143639406833935>
5. YouTube. (n.d.). *[Title of video]* [Video]. YouTube.
https://www.youtube.com/watch?si=jcy_uE8CembHcOcl&v=kowDA_JJl5E&feature=youtu.be